

Artikel bragt i Skoven 6-7 2003, s. 278 - 281

Certificering af Rangle Mølle, Dønnerup og Allindemagle Skovdistrikter

Af Forstassistent Anders Toftegaard Jensen

De tre sjællandske skovdistrikter er blevet prøvecertificeret som de første individuelle skovcertificeringer efter PEFC ordningen. I artiklen beskrives kort overvejelserne, processen og Økonomien bag certificeringen.

Hvorfor certificeres?

De sidste 10-15 år har øget fokus på anvendelse af miljø- og kvalitetsmærker. Brundtland-rapporten satte for alvor skub i forbrugernes miljøbevidsthed i 1987 ved at opfordre til at "vores brug af naturen ikke må ske på bekostning af fremtidige generationers muligheder for at få deres ønsker til naturen opfyldt".

Landbruget har siden sidst i 1980'erne oplevet en skov af miljømærker. Landbrugets produktion har været i fokus som miljøbelastende og har derudover også oplevet et stort pres fra forbrugerne, som har nemt ved at engagere sig, så snart det drejer sig om fødevarer og dyrevelfærd.

Skovbruget har således ligget lidt i læ af landbruget, men langsomt er der også kommet fokus på bæredygtigt produceret træ.

På Rangle Mølle, Dønnerup og Allindemagle Skovdistrikter (RMS), tror vi på at samfundet i stigende grad vil kræve dokumentation for at skovbruget producerer bæredygtigt træ. Derfor har vi gennem en PEFC certificering valgt at dokumentere, at vi driver bæredygtig skovdrift ved at lade os certificere efter PEFC's Skovstandard. (Ranglemølle og Dønnerup ligger ved Jyderup, Allindemagle ved Store Merløse, red.)

Overordnet er vi overbevist om, at det vil skabe en positiv politisk holdning til skovbruget, hvis vi i skovbruget selv tager fat i at dokumentere, at vi driver vores skove bæredygtig.

Vi tror på at skovbruget i den kommende tid vil opleve en betydelig stigning i efterspørgslen på certificeret træ. En række større byggemarkeder og møbelkæder har de senere år profileret deres virksomheder som miljøvenlige. Et af midlerne har været at dokumentere at råtræet til deres produkter er produceret bæredygtigt.

Dette vil føre til en større efterspørgsel på certificeret træ, formodentlig på bekostning af ikke certificeret træ. At blive certificeret er den eneste mulighed for at holde døren åben til dette nye marked. Udover at kunne afsætte vores råtræ til et bredere marked, mener vi endvidere at der er en realistisk mulighed for en øget pris på certificeret råtræ.

Certificeringen vil også have en god signalværdi overfor lokalsamfundet. Når vi kan bevise at skoven drives bæredygtigt, har vi en god indgangsvinkel i dialogen med naboer og lokale.

Dette var nogle af de bevægegrunde, der førte til at RMS, valgte at lade sig certificere efter PEFC's skovstandard og at vi i dag kan sælge vores træ med PEFC-logo.

Processen

Inden arbejdet med certificeringen påbegyndes, er det vigtigt kritisk at bedømme den skov som ønskes certificeret. Fordelene ved certificeringen skal vejes op mod de ændringer i driften som følger med certificeringen.

Det skal dernæst afgøres, hvem der skal gennemføre forarbejdet op til certificeringen. På RMS har administrationen haft stor gavn af selv at gennemføre projektet. Det har betydet at de personer som i det daglige skal administrere skoven har sat sig dybt ind i hvad certificeringen indebærer. Dette kan kun anbefales. Alternativt må konsulentløsningen vælges.

Klargøring af en skov til PEFC certificering skal ses som en proces, der består i:

- En opstartsfasen med beslutning om certificering
- udarbejdelse af en "Skovhåndbog" for driften,
- en modningsfase, hvor ejeren bearbejder sin målsætning og strategi og hvor den enkelte medarbejder sættes ind i indholdet og de ændringer som certificeringen medfører for skovens drift.

Skovhåndbogen skal i store træk indeholde nedenstående punkter, som herunder er listet i den rækkefølge det er anbefalelsesværdigt at behandle dem:

1. Målsætning med driften.
2. Skovkort og bevoksningsliste.
3. Undervisning af medarbejdere.
4. Håndtering af dokumenter.
5. Kortlægning af urørt skov og biodiversitetsområder.

Målsætningen for skoven er det centrale i "skovhåndbogen" og den skal være med til at binde hele certificeringen sammen. Det er derfor vigtigt at rette målsætningen til i startfasen og løbende revidere den som processen skrider frem.

Dernæst skal man sikre sig at skovens kort og bevoksningsliste er opdateret og opfylder PEFC's krav. PEFC stiller bl.a. krav om at tinglyste fredninger, fortidsminder, kulturspor, § 3-områder og særlige naturværdier kan læses ud af enten kort eller bevoksningsliste.

Skove med bevoksningsliste og skovkort på digital form vil her have en fordel, idet det letter forarbejdet op til certificeringen, men i særdeleshed også den løbende dokumentation. Det er vigtigt på et tidligt tidspunkt at få overblik over, hvor godt kortet er opdateret, da det i mange tilfælde vil kunne udvikle sig til den mest tidskrævende arbejdsopgave.

Under hele processen skal skovens personel undervises i hvad certificeringen har af betydning for den enkelte skov. Skovens personel omfatter ikke kun skovarbejdere, men også skyttevæsen, traktorførere fra landbruget, der udfører arbejde i skoven og ikke mindst de entreprenører der hyres ind. Det er dem, der i sidste ende skal gennemføre

arbejdsopgaverne som skovhåndbogen forskriver og som gør at skoven er berettiget til at anvende PEFC's logo.

Ideen skal sælges således, at medarbejderne kan identificere sig med de nye retningslinier og ikke opfatter dem som regler. Undervisningen skal basere sig på "skovhåndbogen", som kan anbefales udleveret til alle, der har arbejdsmæssigt beskæftiger sig med skovdriften. På RMS blevet undervisningen gennemført over 3 uger med én time pr. uge.

Som det 4. punkt i rækken skal der udarbejde et simpelt system, der dokumenterer at skovens drift overholder PEFC's skovstandard. Håndteringen af dokumentationen skal udformes overskueligt og være praktisk anvendelig. Dette fremmer at dokumentationen håndteres løbende og ikke udskydes til en årlig kamp aftenen før det årlige kontrolbesøg.

Som det sidste punkt skal der overvejes udlægninger af områder, som tager ekstra hensyn til biodiversiteten og evt. områder, der lægges hen til urørt skov.

Ændringer af skovdriften

Certificeringen har ikke betydet at RMS har ændret sit driftsformål. Distriktet har som mange andre i de senere år, øget sit fokus på de økologiske og sociale aspekter under hensyntagen til den økonomiske bæredygtighed.

Certificeringen har derimod betydet at det nu ikke længere er nok med gode hensigter. Nu skal tiltag kunne dokumenteres, og der skal ad åre kunne spores en positiv udvikling. Dette har betydet en gennemgribende kontrol af skovdyrkingen på distriktet, hvilket har ført til en række nye tiltag.

Eksempelvis kræver PEFC, at kultur- og biotekniske metoder til kontrol af skadevoldere fremmes. Tiltag mange vil nikke accepterende til. Nu tæller det at nikke ikke længere. Det skal kunne dokumenteres at forskellige tiltag er blevet afprøvet og eventuelt gennemført.

Økonomi

De direkte omkostningerne ved at certificere RMS er beskrevet i boxen. Hertil skal lægges en offeromkostning for de indskrænkninger, som er en direkte følge af PEFC's retningslinier.

Denne størrelse er svær at fastsætte og som kan diskuteres. Men det er ikke uden offeromkostninger at udlægge urørt skov, eller at forpligtige sig til at satse mere på kultur- og biotekniske metoder til kontrol af skadevoldere.

Sidegevinsten ved certificeringen

Økonomien i boxen virker måske lidt skræmmende, men udgiften skulle gerne kunne trækkes hjem på et bredere marked for afsætning af råtræ og pyntegrønt, samt en forhåbentlig højere pris på det certificerede træ.

Den største sidegevinsten ved certificeringen har været at ejer og medarbejdere tvinges til at sætte sig dybere ind i skovens drift. Den øgede indsigt giver et bedre grundlag at træffe beslutninger på og øger medarbejdernes motivation, handlekraft og kvalitetsbevidsthed.

På Rangle Mølle, Dønnerup og Allindemagle Skovdistrikter kan vi efter gennemførelsen af certificeringen konkludere, at processen har været lærerig og inspirerende. Det er vigtigt at gøre sig klart, at processen er kontinuerlig og skal udvikles over de kommende år for at bibeholde dynamikken.

Vi håber at mange Skovdistrikter vil slutte op bag Dansk Skovforenings tiltag for et bæredygtigt skovbrug til gavn for alle.

Prisen for certificering af Rangle Mølle og Dønnerup Skovdistrikt

Udgifterne til certificering pr. ha er afhængig af skovens samlede areal og den hidtidige drift. Udgifter er herunder opdelt i direkte startomkostninger og direkte løbende omkostninger. Tallene i parentes udgør omkostningen ved certificering af 1230 ha på Rangle Mølle, Dønnerup og Allindemagle Skovdistrikter

Startomkostninger

1. Omkostninger til certificeringsbureau	(20.000 kr.)
2. Forbrug af administrationstid	(25.000 kr.)
3. Løn til undervisning af skovens personel	(2.000 kr.)

I alt 47.000 kr. eller ca. 38 kr./ha.

Løbende årlige omkostninger

1. Omkostninger til certificeringsbureau	(8.000 kr.)
2. Løn til undervisning af skovens personel	(2.000 kr.)
3. Administrationstid til dokumentering	(6.000 kr.)
4. Årlig administrationsbidrag til PEFC Danmark	(5.000 kr.)

I alt 21.000 kr. eller ca. 17 kr./ha.